

sjukvård

Sjukvård får inte vara något att tjäna pengar på, yttrade den socialdemokratiska ordföranden i Värmlands läns landstings sjukvårdsutskott i en debatt för en tid sedan. Frågan gällde om några privatpraktiserande läkare skulle tillåtas etablera sig i Kristinehamn och Arvika. Liknande uttalanden har även tidigare kommit från socialdemokratiskt håll, då som argument för att socialisera läkemedelsindustrin.

Tanken att ingen skulle få tjäna pengar på sjukvården är intressant, trots att den är så uppåt väggarna tokig. Det skulle ju betyda att exempelvis många medlemmar i Kommunalarbetsförbundet inte skulle få någon lön för sitt ofta hårda och otacksamma arbete. Varje läkare, sjuksköterska och vårdbiträde har givetvis inkomster. Frågan är, om deras försörjningssätt är så mycket sämre än begravningsentreprenörens, byråkrattens och popsångarens.

Resonemanget visar också att man söker skapa dimridåer kring det verkliga syftet. Vad man menar men inte vågar säga rent ut är att det är fult att försörja sig på den sjukvård, som bedrivs utanför den offentliga sektorn. Det skulle med andra ord vara finare och mera moraliskt högtstående att vara anställd inom stat eller kommun om man arbetar med sjukvård. De som verkar inom den enskilda sektorn skulle tillhöra någon sorts parasitgrupp, sjukdomarnas kallhamrade profitörer.

Rapporter från den sittande hälso- och sjukvårdsutredningen tyder på att man från vissa håll är ute efter att "landstingisera" all vård. Det skulle nämligen bli följden av att landstinget fick totalansvaret för sjuk- och

tandvården i landet. Självfallet har dessa idéer oroat läkare och tandläkare. Även många av deras patienter har reagerat. En SIFO-undersökning har visat att majoriteten av svenska folket vill behålla privatläkare och privat tandläkare. Men de utgör i dag ett utdöende släkte. I förfölj återstod bland 14 700 läkare endast 700 heltidspraktiker och 2 000 med hel-, del- eller fritidspraktik. Av 7 800 tandläkare var hälften privatpraktiserande, och även där sjunker antalet.

Den här utvecklingen står samhället och skattebetalarna dyrt. Det har föga överraskande visat sig att privatpraktikernas behandlingskostnader är lägst. Deras administrativa utgifter är måttliga. Den trivsel man känner om man själv får bestämma i vilken företagssektor man vill verka skall heller inte underskattas ur effektivitetssynpunkt. Därtill kommer de rationaliseringsvinster och det värde för patienterna som det innebär att återkomma till samma välbekanta läkare och tandläkare år efter år.

För tandläkarna har den etableringskontroll, som infördes i samband med tandvårdsförsäkringen, vållat stora bekymmer.

Den har utövats så stelbent att följden i många kommuner blivit försämrad tillgång på tandläkare. I ett delbetänkande som tandvårdsutredningen presenterade i februari i år föreslås därför att etableringsbegränsningen endast skall gälla till utgången av 1982. Socialminister Gabriel Romanus har till yttermera visso framhållit att reglerna bör tillämpas smidigare. Det är faktiskt ett framsteg.

Motståndet mot privat läkarvård och tandläkarvård är uppenbarligen höggradigt ideologiskt nedsmittat. För en socialist är det naturligt att samhället skall överta den ena sektorn efter den andra, och varför skulle då sjukvården vara ett undantag? Sedan spelar det ingen roll att effektiviteten och patienternas villkor försämras och att det är utpräglade småföretagare som sveps med i socialiseringsvägen.

De potentiella "landstingiserarna" borde betänka att vi alla förr eller senare blir patienter. Då kanske räkenskapens dag kommer: "Ära läkaren – du kan komma att behöva honom", säger den vise Syrak!

Matti Häggström